

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEÇA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06

Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Barte

sudija Genel Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 22. februar 2023.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Odluka po zahtevu Seljimijeve odbrane o naknadnom pristupanju sudu, preliminarim podnescima i suspenzijom roka za obaveštenje o odbrani alibijem

Vršilac dužnosti Specijalizovanog tužioca
Aleks Vajting

Branilac Hašima Tačija
Gregori Keho

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija
Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagenda

PRETRESNI PANEL II (u daljem tekstu: panel), na osnovu članova 21, 39(4)-(5), 40(6)(a) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 90, 92(2)(c), 95(2)(f) i (5), 97, 98(1) i 104 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 26. januara 2023, panel je odlučio da će sve redakcije poverljive redigovane verzije potvrđene dodatno izmenjene optužnice¹ biti ukinute do 27. januara 2023. i u skladu s tim naložio Sekretarijatu da oznaku tajnosti te strogo poverljive i *ex parte* verzije optužnice (u daljem tekstu: F00999/A01 ili optužnica) izmeni u poverljivo i do istog datuma ukine njen *ex parte* status.²
2. Dana 27. januara 2023, oznaka tajnosti F00999/A01, uključujući prevode na albanski i srpski, promenjena je u poverljivo i ukinut je status *ex parte*.³
3. Istog dana, panel je naložio odbrani Hašima Tačija (u daljem tekstu: Tačijeva odbrana), odbrani Kadrija Veseljija (u daljem tekstu: Veseljijeva odbrana), odbrani Redžepa Seljimija (u daljem tekstu: Seljimijeva odbrana) i odbrani Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu, zajedno: optuženi i odbrana), da do 15. februara 2023, 16:00 časova, u skladu s pravilima 95(5) i 104(1)(a), podnesu svoja obaveštenja o odbrani alibijem, ili da izmene ili dopune obaveštenja o odbrani alibijem u slučaju da su ih već podneli.⁴

¹ F00999/A02, Specijalizovani tužilac, Prilog 2 uz Podnesak o podnošenju potvrđene optužnice, 30. septembar 2022, poverljivo.

² F01229, Pretresno veće II, Odluka o redigovanju optužnice, 26. januar 2023, strogo poverljivo i *ex parte*, stav 40(a); poverljiva redigovana verzija zavedena je 27. januara 2023, F01229/CONF/RED.

³ F01239, Sekretarijat (Služba za organizaciju rada u sudnici), Memorandum u skladu s odredbama iz "Poverljive redigovane odluke o redigovanju optužnice", F1229, 30. januar 2023, poverljivo.

⁴ F01231, Pretresno veće II, Nalog o dodatnom obaveštenju o odbrani alibijem i propratnom obelodanjivanju, 27. januar 2023, poverljivo, stav 19(a)-(b).

4. Dana 13. februara 2023, Seljimijeva odbrana podnela je zahtev⁵ (u daljem tekstu: Seljimijev zahtev) u kojem traži da panel: (i) uputi sudiju za prethodni postupak da zakaže naknadno pristupanje sudu povodom sada neredigovanih navoda protiv g. Seljimija u stavovima 41, 42, 49, 115, 139 i 149 optužnice (u daljem tekstu: neredigovani navodi, odnosno prvi zahtev); (ii) da ne odredi rok za podnošenje preliminarne podneske odbrane u vezi s neredigovanim navodima pre 20. februara 2023. (u daljem tekstu: drugi zahtev); i (iii) suspenduje rok za podnošenje ažuriranog obaveštenja o odbrani alibijem dok se ne reše preliminarni podnesci koji se odnose na neredigovane navode (u daljem tekstu: treći zahtev).⁶

5. Dana 15. februara 2023, za vreme pripremne konferencije Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: tužilaštvo), Seljimijevu odbranu su pitali da li ostaje pri svom zahtevu, na šta je ona odgovorila potvrdno,⁷ i saopštila da namerava da podnese relevantne preliminarne podneske do 24. februara 2023.⁸

6. Istog dana, Tačijeva odbrana, Veseljijeva odbrana i Seljimijeva odbrana podnele su dodatna obaveštenja o odbrani alibijem.⁹

7. Dana 20. februara 2023, tužilaštvo je odgovorilo na Seljimijev zahtev (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva).¹⁰

8. Putem imejla dana 20. februara 2023, Seljimijeva odbrana je saopštila da neće imati repliku na odgovor tužilaštva.¹¹

⁵ F01281, Specijalizovani branilac, Zahtev Seljimijeve odbrane da pretresno veće zakaže naknadno pristupanje sudu i preliminarne podneske, i suspenduje nalog za ažuriranje obaveštenja o odbrani alibijem, 13. februar 2023.

⁶ Seljimijev zahtev, stavovi 1-2, 31.

⁷ Radna verzija transkripta na engleskom, 15. februar 2023, str. 2034, red 13 do str. 2035, red 7.

⁸ Radna verzija transkripta na engleskom, 15. februar 2023, str. 2037, redovi 17-20 i str. 2038, redovi 4-6.

⁹ F01294, Specijalizovani branilac, Tačijevo dodatno obaveštenje o odbrani alibijem, 15. februar 2023; F01297, Specijalizovani branilac, Veseljijevo dopunsko obaveštenje o odbrani alibijem, 15. februar 2023, poverljivo; F01298, Specijalizovani branilac, Seljimijevo ažurirano obaveštenje o odbrani alibijem, 15. februar 2023.

¹⁰ F01307, Specijalizovani tužilac, Odgovor tužilaštva na zahtev Seljimijeve odbrane za naknadno pristupanje sudu i s tim povezanu pravnu meru (F01281), 20. februar 2023.

¹¹ CRSPD180, Imejl Seljimijeve odbrane Službi CMU u vezi s odgovorom na F01307, 20. februar 2023.

II. ARGUMENTACIJA

9. Seljimijeva odbrana smatra da je stvarni ishod uklanjanja redakcija iz optužnice to da su se otkrili neki novi navodi protiv g. Seljimija koji prema pravilu 90(2) zapravo predstavljaju “nove optužbe”.¹² Konkretno, Seljimijeva odbrana ukazuje na novonastale neredigovane delove u stavovima 41, 42, 49, 115, 139 i 149 optužnice.¹³ Zbog toga, kao i radi zaštite prava g. Seljimija na pravično suđenje,¹⁴ Seljimijeva odbrana traži da panel naloži sudiji za prethodni postupak da g. Seljimiju zakaže naknadno pristupanje sudu u vezi sa neredigovanim navodima,¹⁵ da odredi rok za podnošenje preliminarne podneske shodno pravilu 90(4)¹⁶ i da suspenduje rok koji je panel odredio odbrani za podnošenje izmenjenih obaveštenja o odbrani alibijem.¹⁷

10. Tužilaštvo odgovara da Seljimijev zahtev treba odbiti¹⁸ pošto neredigovani delovi optužnice ne predstavljaju “nove optužbe” i da prema tome odbrana nema pravo na naknadno pristupanje sudu i na preliminarne podneske.¹⁹ Konkretno, tužilaštvo smatra da se optuženi ne terete za neposredno izvršenje ijednog od krivičnih dela iz optužnice već za doprinošenje (uključujući i ličnim sudelovanjem u krivičnim delima) izvršenju krivičnih dela kroz udruženi zločinački poduhvat.²⁰ U tom smislu, neredigovane delove optužnice ne treba shvatiti kao dodatne optužbe, već kao činjenice bitne za utvrđivanje navedenih krivičnih dela i oblika odgovornosti.²¹ Tužilaštvo, dakle, smatra da je treći zahtev neosnovan.²²

¹² V., naročito, Seljimijev zahtev, stavovi 2, 4-5, 7.

¹³ Seljimijev zahtev, stav 1.

¹⁴ Seljimijev zahtev, stavovi 2, 9, 30.

¹⁵ Seljimijev zahtev, stavovi 10-13, 31(i).

¹⁶ Seljimijev zahtev, stavovi 14-20, 31(ii).

¹⁷ Seljimijev zahtev, stavovi 21-27, 31(iii).

¹⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 5.

¹⁹ Odgovor tužilaštva, konkretno, stavovi 1-3.

²⁰ Odgovor tužilaštva, stav 2.

²¹ Odgovor tužilaštva, stav 2. *V. takođe* radnu verziju transkripta na engleskom, 15. februar 2023, str. 2035, red 23 do str. 2036, red 4 i str. 2036, red 18 do str. 2037, red 1.

²² Odgovor tužilaštva, stav 1.

III. DISKUSIJA

A. PRVI ZAHTEV I DRUGI ZAHTEV

11. Na samom početku, panel mora da utvrdi da li, kako tvrdi Seljimićeva odbrana, neredigovani navodi predstavljaju “nove optužbe”. Ako to nije slučaj, prema Zakonu i Pravilniku ne postoji valjana osnova za pravnu meru koju traži odbrana.

12. Član 39, stav 8, Zakona glasi:

Nakon potvrđivanja optužnice, ali pre nego što suđenje počne, specijalizovani tužilac može, uz odobrenje sudije za prethodni postupak (ili pretresnog panela ukoliko on postupa) pošto je saslušao stranke, izmeniti optužnicu. Ako specijalizovani tužilac traži da doda nove optužbe ili ih zameni težim optužbama, sudija za prethodni postupak razmatra te optužbe i održava prvo saslušanje u skladu sa ovim članom.

U Zakonu se nigde više ne spominje pojam “nove optužbe”.

13. Što se tiče Pravilnika, u njemu se tri puta pominju “nove optužbe”, sva tri puta u pravilu 90, koje se bavi “izmenom optužnice”.²³ Prema članovima 39(8) i 40(7) i pravilu 90, nakon potvrđivanja optužbi, za izmenu optužnice potrebno je zatražiti i dobiti odobrenje panela.

14. Na osnovu gorenavedenog, jasno je da pravni okvir Specijalizovanih veća (u daljem tekstu: Specijalizovana veća) predviđa da “nove optužbe”, to jest, optužbe koje se ne nalaze u prvobitnoj potvrđenoj optužnici, mogu biti samo one koje proizilaze iz postupka izmene optužnice koji odobri sud. Samo u tom slučaju bi bilo potrebno dodatno pristupanje sudu²⁴ i tek tada bi počeli da važe novi rokovi za podnošenje preliminarne podnesaka.²⁵

²³ V. pravilo 90, stavovi 2-4.

²⁴ Pravilo 90(3).

²⁵ Pravilo 90(4). V. takođe ICTY, *Prosecutor v. Delić*, IT-04-83-PT, *Decision on the Prosecution's Submission of Proposed Amended Indictment and Defence Motion Alleging Defects in Amended Indictment*, 30. juni 2006,

15. Iz gore navedenih razloga, panel zaključuje da time što u predmetnom slučaju delovi optužnice više nisu redigovani ne znači da ti delovi predstavljaju “nove optužbe” niti vode do njih u smislu značenja iz pravnog okvira Specijalizovanih veća.

16. Pored toga, čak i pod pretpostavkom da se pravnim okvirom Specijalizovanih veća predviđa pojam “novih optužbi” nastalih izvan konteksta formalne izmene optužnice, neredigovani navodi se još uvek ne bi smatrali “novim optužbama” u materijalnom smislu. Prema merodavnom kriterijumu, “nova optužba” je optužba kojom se uvodi novi osnov za osuđujuću presudu koji ranije nije bio obuhvaćen optužnicom i koji je činjenično ili pravno različit od već navedenih osnova.²⁶

17. U predmetnom slučaju, neredigovani navodi ne predstavljaju zasebne “nove optužbe” prema merodavnom kriterijumu. Umesto toga, kako je jasno navelo tužilaštvo, oni predstavljaju deo šire činjenične matrice koja sačinjava tačku iz optužnice.²⁷ Stavovi 41, 42 i 49 optužnice (uključujući i sada neredigovane delove), na primer, pružaju dodatne pojedinosti o načinu na koji su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu radi izvršenja krivičnih dela za koja se terete, i/ili pomagali u izvršenju tih krivičnih dela, na različitim lokalitetima u periodu koji pokriva optužnica. Delovi sa kojih je sada skinuta redakcija jednostavno predstavljaju dodatne činjenične navode o već postojećim optužbama, koje su već poznate optuženima, o njihovom učešću u izvršenju

stav 22; *Prosecutor v. Halilović*, IT-01-48-PT, *Decision on Prosecutor's Motion Seeking Leave to Amend the Indictment*, 17. decembar 2004, naročito, stavovi 22 ff.; *Prosecutor v. Stanišić and Župljanin*, IT-08-91-PT, *Decision on Motion and Supplementary Motion for Leave to Amend the Indictment*, 28. april 2009, stav 14.

²⁶ IA018-F00007, panel Apelacionog suda, Odluka po žalbama odbrane na odluku o zahtevu da se optužnica izmeni shodno pravilu 90(1)(b) Pravilnika (u daljem tekstu: Žalbena odluka od 22. marta 2022.), 22. mart 2022, stav 24. V. takođe, npr., ICTY, *Prosecutor v. Stanišić & Simatović*, IT-03-69-PT, *Decision on Prosecution Motion for Leave to Amend the Amended Indictment*, 16. decembar 2005, str. 4; *Prosecutor v. Marijačić & Rebić*, IT-95-14-R77.2, *Decision on Prosecution's Motions to Amend the Indictment*, 7. oktobar 2005, stav 29; *Prosecutor v. Popović et al.*, IT-05-88-PT, *Decision on Further Amendments and Challenges to the Indictment*, 13. juli 2006, stav 11; *Prosecutor v. Šešelj et al.*, IT-95-14-R77.5, *Decision on Prosecution Motion to Amend the Indictments*, 8. juni 2006, stav 12; *Prosecutor v. Haradinaj et al.*, IT-04-84-PT, *Decision on Motion to Amend the Indictment and on Challenges to the Form of the Amended Indictment*, 25. oktobar 2006, stav 13; *Prosecutor v. Beara*, IT-02-58-PT, *Decision on Prosecution Motion to Amend the Indictment*, 24. mart 2005, str. 3.

²⁷ Radna verzija transkripta na engleskom, 15. februar 2023, str. 2035, red 23 do str. 2036, red 4 i str. 2036, red 18 do str. 2037, red 1.

krivičnih dela za koja se terete.²⁸ Osim toga, panel podseća da je: (i) stav 42 optužnice već bio podvrgnut analizi o tome da li predstavlja novu optužbu ili ne; (ii) sudija za prethodni postupak zaključio da se ne radi o novoj optužbi; i (iii) da je taj zaključak potvrđen u odluci po žalbi.²⁹

18. Slično tome, navodi u stavu 115 optužnice sa kojih su sada uklonjene redakcije sačinjavaju deo već postojeće optužbe za “druga nehumana dela i surovo postupanje” koje su navodno izvršili optuženi za vreme perioda obuhvaćenog optužnicom na različitim lokalitetima, između ostalih i u Klečkë/Klečki najmanje od novembra 1998. do juna 1999. Ovde se ne radi o zasebnim navodima koji bi se mogli smatrati novim osnovom za osuđujuću presudu u smislu značenja “novih optužbi” onako kako je to definisano gore. Isto važi i za sada neredigovane navode u stavovima 139 i 149 optužnice u vezi s ubistvima za koja se tvrdi da su ih optuženi izvršili na različitim lokalitetima, uključujući Likoc/Likovac i Drenoc/Drenovac, u periodu obuhvaćenim optužnicom.

19. Na osnovu gore navedenog, panel smatra da u kontekstu ovog predmeta neredigovani navodi ne predstavljaju “nove optužbe”.

20. U skladu s pravilom 90(2)-(3), nema valjanog pravnog osnova za zakazivanje naknadnog pristupanja sudu optuženih niti za određivanje novih rokova za podnošenje preliminarne podneske odbrane. Iz navedenog razloga, ni Seljimijeva odbrana niti ostali timovi odbrane prema Zakonu i pravilima nemaju pravo da podnesu preliminarne podneske u vezi sa neredigovanim navodima. Tvrdnja Seljimijeve odbrane da bi redigovanje naloženo u ovom predmetu moglo predstavljati zloupotrebu postupka³⁰ nije osnovana i takođe se odbija.

²⁸ V. F00635, Odluka o podnošenju ispravljene optužnice i zahtevu za izmenu optužnice shodno pravilu 90(1)(b) (u daljem tekstu: odluka od 23. decembra 2021), 23. decembar 2021, poverljivo, stav 26; javna redigovana verzija je izdata 14. februara 2022, F00635/RED.

²⁹ V. Odluku od 23. decembra 2021, stav 26. V. takođe Žalbenu odluku od 22. marta 2022, stavovi 15, 22-29.

³⁰ Seljimijev zahtev, stavovi 16-17.

21. Štaviše, tvrdnja Seljimijeve odbrane da se na pripremnoj konferenciji tužilaštva panel "saglasio" da Seljimijeva odbrana podnese preliminarne podneske³¹ je sasvim neosnovana. Tako nešto nikada nije rečeno, i panel je jednostavno saslušao i primio k znanju obaveštenje da Seljimijeva odbrana namerava da to učini. Panel, zatim, napominje da prema Pravilniku panel nije ovlašćen da odlučuje da li i kada se mogu podnositi preliminarni podnesci; to određuju isključivo Zakon i Pravila. Takođe, Seljimijeva odbrana je morala biti svesna da mogućnost podnošenja tih podnesaka zavisi od toga da li će panel preliminarno utvrditi da neredigovani delovi optužnice predstavljaju "nove optužbe" u smislu odredbi Pravilnika, a panel je sada zaključio da to nije slučaj.

22. U skladu s time, prvi zahtev i drugi zahtev se odbijaju.

³¹ CRSPD180, Imejl Seljimijeve odbrane Službi CMU u vezi s replikom na F01307, 20. februar 2023.

B. TREĆI ZAHTEV

23. Iz gore navedenih razloga koji se odnose na prvi i na drugi zahtev, treći zahtev je neopravdan. U svakom slučaju, treći zahtev je bespredmetan pošto je rok za dodatna obaveštenja o odbrani alibijem već prošao, a odbrana je to obaveštenje podnela 15. februara 2023.³²

24. Shodno tome, treći zahtev se takođe odbija.

C. IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

25. U članu 39(5) i pravilu 124(3) jasno stoji da nadležni sudija mora biti uveren da optuženi razume optužnicu pre nego što mu naloži da se izjasni o krivici. U slučaju da sudija nije uveren da se optuženi izjasnio o krivici nakon što je sve u potpunosti razumeo, sudija može odbiti da prihvati izjašnjenje optuženog da je kriv i da umesto toga u ime optuženog izrekne da se optuženi izjašnjava da nije kriv.³³

26. U predmetnom slučaju, između ostalog i zbog redigovanih delova optužnice prilikom prvog stupanja pred sud g. Seljimija dana 11. novembra 2020. i naknadnog stupanja pred sud 10. maja 2022, on možda nije bio u mogućnosti da se informisano izjasni o krivici o onim delovima optužnice koji su tada još uvek bili redigovani.³⁴ Panel konstatuje da se, u svakom slučaju, g. Seljimi po svim tačkama optužnice izjasnio da nije kriv.³⁵

27. Imajući u vidu da su neke od optužbi u odnosu na koje se optuženi izjasnio da nije kriv u tom trenutku bile redigovane, panel smatra da bi radi pravičnosti g. Seljimiju trebalo omogućiti da izmeni svoje izjašnjenje o krivici, ako to želi, nakon

³² V. gore, stav 6.

³³ Ilustrativan primer može se naći u ICTY, *Prosecutor v. Dragoljub Kunarac*, IT-96-23, transkripti od 9, 10. i 13. marta 1998. V. takođe pravilo 94.

³⁴ Transkript na engleskom, 11. novembar 2020; engleski transkript sednice, 10. maj 2022.

³⁵ V. engleski transkript sednice, 11. novembar 2020, naročito, str.87, 89, 91-92; engleski transkript sednice, 10. maj 2022, naročito, str.1212, 1215, 1216.

što bude imao priliku da pročita optužnicu koja ne sadrži ni jedan jedini redigovan deo. Panel nadalje smatra da tu mogućnost treba pružiti i ostaloj trojici optuženih.

28. Član 40(6)(a) predviđa da pretresni panel može vršiti sve funkcije i ovlašćenja sudije za prethodni postupak predviđene u članu 39(5). Pravilo 124(3) zatim nalaže da predsedavajući sudija pretresnog panela treba se uveri da optuženi razume optužnicu i da optuženom omogući da potvrdi svoje prvobitno izjašnjenje o krivici.

29. Panel je primio k znanju da je neredigovana optužnica optuženima dostavljena dana 27. januara 2023. u skladu s pravilom 87. Panel nalaže odbrani da optužene pouči o njihovim pravima u odnosu na sada neredigovane navode kako bi oni mogli da odluče da li da na početku izvođenja dokaza promene svoje izjašnjenje da nisu krivi. Ako odluče da to ne urade, panel će, u skladu s članom 40(6)(a) i pravilom 92(2)(f), u ime svakog od optuženih izreći da se izjašnjavaju da nisu krivi.

IV. DISPOZITIV

30. S obzirom na gorenavedeno, panel:

- (a) **ODBIJA** Seljimijev zahtev u celini;
- (b) **ODBIJA DA OVLASTI** Seljimijevu odbranu, kao i bilo koji od drugih timova odbrane, da podnese nove preliminarne podneske u vezi s neredigovanim navodima;
- (c) **NALAŽE** odbrani da se pobrine da optuženi budu obavešteni o svojim pravima u odnosu na sada neredigovane navode kako bi mogli da odluče da li da promene svoje izjašnjenje da nisu krivi (koje je, u nekim slučajevima, u njihovo ime izrekao sudija za prethodni postupak); i

(d) **OBAVEŠTAVA** optužene da će im se, u skladu s pravilom 124(3), kada počne izvođenje dokaza omogućiti da u odnosu na sada neredigovane navode promene svoje izjašnjenje da nisu krivi (koje je, u nekim slučajevima, u njihovo ime izrekao sudija za prethodni postupak).

/potpis na originalu/

Sudija Čarls L. Smit III,
predsedavajući sudija

U sredu, 22. februara 2023.

U Hagu, Holandija.